

Naghti l-kunsens tiegħi.

(L.S.)

GUIDO DE MARCO
President

27 ta' Lulju, 2001

ATT Nru. XVIII ta' l-2001

ATT biex ma jithallewx jidhlu f'Malta organiżmi li jagħmlu l-hsara lill-pjanti, biex dawn jiġu kkontrollati u mraġġnin il-firxa tagħhom u biex ttiprovdi għal materji oħra li jkunu incidentali u anċillari għaliha.

IL-PRESIDENT bil-parir u l-kunsens tal-Kamra tad-Deputati, imlaqqgħa f'dan il-Parlament, u bl-awtorità ta' l-istess, hareġ b'ligi dan li ġej:-

Taqsim I

Preliminari

1. (1) It-titolu fil-qosor ta' dan l-Att hu l-Att ta' l-2001 dwar il-Kwarantina tal-Pjanti.

Titolu fil-qosor u bidu fis-sehh.

(2) Dan l-Att għandu jibda' jsehh f'dik id-data li l-Ministru responsabbli għall-Agrikoltura jista' b'avviż fil-Gazzetta jistabbilixxi, u dati differenti jistgħu jiġu hekk stabbiliti għal disposizzjonijiet differenti u għal għanijiet differenti ta' dan l-Att.

2. F'dan l-Att, sakemm ir-rabta tal-kliem ma' tehtiegħ xort'oħra -

Tifsir.

"ċertifikat fitosanitarju" tfisser ċertifikat li għandu x'jaqsam mal-kondizzjoni tas-saħħa tal-pjanta u l-orġini ta' konsenja ta' pjanti u, jew materjal veġetali imhejji u maħruġ skond il-Konvenzjoni;

"Dipartiment" tfisser id-Dipartiment responsabbli għas-saħħa tal-pjanti;

"Direttur" tfisser id-Direttur tad-Dipartiment u, sal-limitu tal-funzjonijiet moghtija, tinkludi kull uffiċjal pubbliku awtorizzat mid-Direttur għal hekk bil-miktub għal xi wieħed mill-għanijiet ta' dan l-Att;

"hamrija" tfisser kull materjal kapaċi li jsostni hajja veġetali bħal trab, ilma, terriċċju jew tafal imma mhux materjal sterili jew li ma jkunx kapaċi jgħorr jew isostni organiżmi li jagħmlu l-hsara;

"importatur" tinkludi kull persuna li, kemm bħala sid, bħala dak li jikkonsenja, bħala dak li jilqa' għandu, bħala aġent, bħala sensal jew xort'ohra, jkollha fil-pussess tagħha jew b'xi mod tkun intitolata li tiegħu hsieb xi materjal tal-pjanti, organiżmu li jagħmel l-hsara, organiżmu li jagħmlu l-għid, hamrija jew ippakkjar importat jew li jkun hemm il-hsieb li jiġi importat f'Malta minn xi pajjiż ieħor;

"Konvenzjoni" tfisser il-Konvenzjoni Internazzjonali tal-Harsien tal-Pjanti iffirmata f'Ruma nhar is-6 ta' Diċembru 1951, kif emendata jew flimkien ma' xi konvenzjoni oħra skond kif ikun preskritt mill-Ministru minn żmien għal żmien;

"Malta" għandha l-istess tifsir kif mogħti lilha bl-artikolu 124 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

"materjal għat-tnissil" tfisser kull pjanta hajja jew parti ta' pjanta hajja, użat jew maħsub għat-tnissil, li jinkludi żrieragħ, ġdur, xitel, basal, riżomi jew kulturi ta' xi biċċiet ta' pjanti;

"materjal ta' l-ippakkjar" tfisser kull materjal li jintuża biex jiġi ppakkjat, kontenut jew jinżamm materjal veġetali, organiżmi li jagħmlu l-għid, hamrija jew organiżmi li jagħmlu l-hsara;

"materjal veġetali" tinkludi kull pjanta, parti ta' pjanta, materjal għat-tnissil jew prodott veġetali li tista' ssirlu hsara jew li jkun iġorr fih jew miegħu, xi organiżmi li jagħmlu l-hsara;

"Ministru" tfisser il-Ministru responsabbli għall-Agrikoltura u, sal-limitu tal-funzjonijiet mogħtija, tinkludi kull uffiċjal pubbliku awtorizzat mill-Ministru għal hekk bil-miktub għal xi wieħed mill-għanijiet ta' dan l-Att;

"mezz u mod ta' garr" tfisser kull haga wżata biex iġgħorr materjal minn post għal ieħor u tinkludi ajruplani, *hovercraft*, ferroviji, vetturi, karettuni, *containers*, bhejjem u kull haga oħra li tista' ġgħorr materjal veġetali, organiżmi li jagħmlu l-hsara, organiżmi li jagħmlu l-għid jew hamrija;

"organizmi li jagħmlu l-ġid" tfisser kull organismu, li jinkludi mofof, batteri, *virus* jew organismi li jixbhu lil *virus*, organismi mingħajr xewka tad-dahar jew xi annimal ieħor li jkun dikjarat bil-miktub mill-Ministru, wara konsultazzjoni mall-Ministru responsabbli għall-harsien ta' l-ambjent, li jkun ta' ġid għall-flora Maltija jew għall-produzzjoni agrikola;

"organizmi li jagħmlu l-hsara" tfisser kull għamla ta' pjanta jew annimal jew xi aġent li jikkawża mard, minnbarra organismi li jagħmlu l-ġid, li jkunu kapaċi li, b'mod dirett jew indirett, jistgħu jikkawżaw il-hsara lil xi materjal veġetali jew organismu li jagħmel il-ġid u tinkludi organismi ta' hsara li jkunu ġew modifikati ġenetikament u haxix hażin;

"pjanti" tfisser pjanti hajjin u partijiet ta' pjanti hajjin, inklużi ż-żerriegħa, frott u hxejjex (hliċf dawk iffriżati), partijiet ta' pjanti li jkunu taht l-art, fjuri mqacċtin, zkuk, siġar bil-weraq u kulturi fit- ta' biċċiet tal-pjanti;

"post tad-dhul indikat" tfisser port, ajruport, uffiċċju postali jew xi post ieħor indikat mill-Ministru bħala post li fih huwa permess li ssir l-importazzjoni ta' materjal veġetali, u tinkludi port hieles kif imfisser fl-Att dwar il-Portijiet Hielsa ta' Malta;

Kap. 334.

"post ta' kwarantina" tfisser post uffiċċjali stabbilit mill-Ministru bħala post fejn materjal veġetali jkun mahzun għal spezzjonar fitosanitarju, osservazzjoni, analizi jew riċerka;

"prodott veġetali" tfisser xi materjal mhux mahdum li jkun innissel minn pjanti u dawk il-materjali oħra mahduma li, permezz tan-natura tagħhom jew bħala riżultat ta' l-ipproċessar, ikunu jistgħu jgħolqu r-riskju li jinfirxu organismi li jagħmlu l-hsara;

"skema ta' ċertifikazzjoni" tfisser metodu ta' tkabbir, harsien u testijiet ta' pjanti biex jiġi żgurat li huma hielsa minn organismi li jagħmlu l-hsara partikolari u mard partikolari;

"spettur" tfisser kull spettur mahtur skond l-artikolu 26 u kull uffiċjal ieħor tas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti jew xi persuna oħra mahtura għal hekk mid-Direttur bil-miktub minn żmien għal żmien;

"thawwil" tfisser kull xogħol li bih pjanti jiġu mqegħda b'tali mod li jiżgura t-tkabbir, ir-riproduzzjoni jew propagazzjoni tagħhom;

"trattament" tfisser kull proċess adattat, li jinkludi l-użu ta' kimiċi, shana jew pressjoni baxxa, u li bih jiġi żgurat t-tneħħija, l-isterilizzazzjoni jew il-qtil ta' xi organismu li jagħmel il-hsara;

"uffiċċjal awtorizzat" tfisser uffiċċjal tal-Korp tal-Pulizija, tad-Dwana, tas-Servizzi Postali jew tas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti jew xi persuna oħra li jkollha l-awtorizzazzjoni bil-miktub mid-Direttur biex tinforza jew twettaq xi disposizzjoni ta' dan l-Att.

Taqsimha II

Amministrazzjoni

Servizz tal-Harsien tal-Pjanti.

3. (1) Id-Direttur għandu jkun responsabbli għas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti u għandu jamministra u jenforza id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att.

(2) Is-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti għandu -

(a) jispezzjona xtieli li jkunu qeghdin jikbru, uċuh ikkoltivati u pjanti u materjal veġetali maħżuna jew li jkunu qed jinġarru lokalment, sabiex jirrapporta l-eżistenza, bidu u tifrix ta' organiżmi li jagħmlu l-ħsara u sabiex jiġu kontrollati organiżmi li jagħmlu ħsara;

(b) dwar konsenji ta' materjal veġetali li jkunu qeghdin f'pajjiżna bħala riżultat ta' moviment internazzjonali -

(i) jispezzjona dawk il-konsenji u, fejn ikun mehtieg, jispezzjona konsenja ta' kull forma ta' materjal iħor li jkunu f'pajjiżna bħala riżultat ta' moviment internazzjonali taht kondizzjonijiet li dan l-istess materjal jista' jservi bħala mezz inċidentali ta' ġarr ta' organiżmi li jagħmlu l-ħsara;

(ii) jispezzjona u jgħasses faċilitajiet ta' kull forma ta' mażna u trasport, b'mod partikolari biex ma jhallux it-tifrix ta' dawk l-organiżmi li jagħmlu l-ħsara, fit-territorju nazzjonali;

(iii) jiddiżinfesta u jiddiżinfetta konsenji ta' pjanti u materjal veġetali, kif ukoll il-kontenituri tagħhom, l-ippakkjar, l-imhażen jew faċilitajiet ta' trasport;

(ċ) jistabbilixxi l-perċentaġġ ta' spezzjonijiet li għandhom isiru;

(d) johroġ ċertifikati fitosanitarji jew passaporti tal-pjanti;

(e) jawtorizza postijiet fejn jixxettlu l-pjanti biex johorġu passaporti tal-pjanti skond regolamenti preskritti taht

dan l-Att;

(f) jaġġorna u jqassam minn żmien għal żmien listi ta' materjal veġetali, organiżmi li jagħmlu l-ħsara u dawk li jagħmlu l-ġid, li l-importazzjoni tagħhom f'Malta hija pprojbita jew ristretta;

(g) iqassam tagħrif f'Malta dwar organiżmi li jagħmlu l-ħsara u prodotti veġetali u l-metodi kif jiġu kkontrollati u ma jithallewx jinfirxu;

(h) jippromwovi il-manneġġjar u l-kontroll integrat ta' organiżmi li jagħmlu l-ħsara f'Malta;

(i) imexxi r-riċerka u *surveys* fil-qasam tal-ħarsien tal-pjanti;

(j) jamministra u jenforza id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att; u

(k) jiehu ħsieb dawk l-affarijiet li d-Direttur jista' jippreskrivi.

4. (1) Il-Bord dwar il-ħarsien tal-Pjanti għandu jkun magħmul minn -

Bord dwar il-ħarsien tal-Pjanti.

(a) *Chairman* li jiġi mahtur mill-Ministru;

(b) erba' membri, li jiġu mahtura mill-Ministru, u li ta' l-anqas wiehed minnhom għandu jkun rappreżentant tal-bdiewa;

(ċ) id-Direttur jew ir-rappreżentant tiegħu; u

(d) rappreżentant mill-qasam ta' l-edukazzjoni, u rappreżentant minn kull wiehed mid-Dipartiment tas-Saħħa Pubblika, id-Dipartiment ta' l-Ambjent, l-Awtorità Maltija dwar l-Istandards, l-Awtorità għas-Saħħa u s-Sigurtà fuq il-Post tax-Xogħol, u l-Korporazzjoni dwar is-Servizzi ta' l-Ilma.

(2) Il-Bord għandu jirrevedi b'mod regolari l-istat tal-kwarantina tal-pjanti f'Malta, dwar il-formulazzjoni ta' politika f'dan ir-rigward u jagħti parir lill-Ministru fuq xi hwejjeġ li jikkonċernaw dan l-Att b'mod speċjali dwar -

(a) il-ħruġ ta' regolamenti taht dan l-Att u hwejjeġ li jitqajmu mit-tweġġ ta' dawn ir-regolamenti;

(b) l-avviż ta' xi organiżmu li jagħmel hsara skond l-artikolu 20;

(ċ) l-implikazzjonijiet fitosanitarji li johorgu mill-importazzjoni ta' xi materjal veġetali, prodott veġetali, organiżmi li jagħmlu l-hsara, organiżmi li jagħmlu l-ġid jew hamrija;

(d) l-immaniġġjar, it-tħaddim, u l-htiġiet tas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti; u

(e) id-dijanjosi, skoperta jew identifikazzjoni ta' organiżmi u mard partikolari.

Skemi għaċ-
Ċertifikazzjoni
tal-Pjanti.

5. Id-Direttur jista' jistabbilixxi Skemi għaċ-Ċertifikazzjoni tal-Pjanti li għandhom jaddottaw *standards* internazzjonali u li għandhom jigu amministrati u aġġornati mis-Servizz għall-Protezzjoni tal-Pjanti fuq il-parir tal-Bord.

Taqsimi III

Importazzjoni

Projbizzjoni ta'
importazzjoni.

6. L-ebda persuna ma tista' timporta f'Malta materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija jew materjal ta' l-ippakkjar hliet kif preskritt skond dan l-Att.

Permessi u
ċertifikati.

7. (1) Bla hsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2), kull materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija jew materjal ta' l-ippakkjar jista' jiġi importat biss f'Malta permezz ta' post ta' dhul awtorizzat u malli jiġi importat għandu jiġi ddikkjarat u sottomess flimkien mal-permessi u ċertifikati preskritti sabiex jiġi cżaminat mill-ispettur.

(2) Il-Ministru jista', wara konsultazzjoni mal-Bord, permezz ta' regolamenti jew avviżi imxandra fil-Gazzetta, jeżenta xi klassi jew tip ta' materjal veġetali milli jiġi dikkjarat malli jiġi importat.

(3) Id-Direttur jista' wara konsultazzjoni mal-Bord, permezz ta' avviż mahruġ fil-Gazzetta jistabbilixxi id-dettalji tal-kondizzjonijiet li taħthom u, jew, trattamenti li kull materjal veġetali, li joriġina minn dawk il-pajjiżi, u, jew, żoni, kif jista' jiġi speċifikat fl-avviż, għandu jkun soġġett qabel ma jiġi importat.

Spezzjon.

8. Il-persuna inkarigata minn xi mezz ta' garr jew hażna ta' xi oġġett li jkun irid jiġi ddikkjarat skond l-artikolu 7(1) għandha tqiegħed dan il-mezz u l-kontenut tiegħu biex jiġi spezzjonat u jingħata trattament mill-uffiċċjal awtorizzat skond dan l-Att fl-ewwel

żmien li jkun raġonevolment possibbli wara li dan il-materjal jasal f'Malta jew f'xi żmien ieħor raġonevolment possibbli skond id-direzzjoni ta' l-ispettur, li għandu jistabbilixxi l-post ta' l-ispezzjon.

9. Kull persuna f'Malta li tirċievi xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-ħsara, organiżmu li jagħmel il-ġid jew xi ħamrija minn barra minn Malta kemm jekk dik il-persuna tkun tat il-permess li jintbagħtilha jew le, għandha, minnufih malli tirċevih tavża lil xi spettur u twettaq dak li jgħidilha l-ispettur fir-rigward ta' qerda, disponiment jew trattament ta' dan il-materjal dejjem għas-sodisfazzjon ta' l-ispettur.

Avviż lill-ispettur.

10. Kull haġa importata f'Malta, jew li tkun qieghdha in-transitu f'Malta jew mġarra minn xi parti għal oħra ta' Malta, bi ksur ta' dan l-Att, tista', flimkien mal-kontenitur li jintuża biex jittrasportaha jew xi haġa oħra li jkun hemm suspett raġonevoli li tista' tospita xi organiżmu li jagħmel il-ħsara, tiġi maqbuda mill-Pulizija u tista' tiġi meqruda, isir disponiment minnha, ttrattata jew isir mod ieħor minnha skond kif jidhirlu xieraq l-ispettur jew il-persuna awtorizzata u dan skond id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att.

Qbid ta' pjanta li jkollha organiżmu li jagħmel il-ħsara.

11. (1) Id-Direttur jista' permezz ta' avviż ippubblikat fil-Gazzetta, jeħtieġ illi xi klassi ta' materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-ħsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, ħamrija jew materjal ta' l-ippakkjar ma jkunx jista' jiġi importat f'Malta minn dawk il-pajjiżi jew żoni, kif jista' jiġi speċifikat fl-avviż, hlief b'permess ta' l-importazzjoni u bi qbil strett mal-kondizzjonijiet tal-permess.

Permess għall-importazzjoni.

(2) Id-Direttur jista' -

(a) johroġ, jirrifjuta li johroġ jew iħassar xi permess ta' l-importazzjoni jew;

(b) jippreskrivi f'xi permess għall-importazzjoni dawk it-termini u kondizzjonijiet li d-Direttur jidhirlu xierqa u f'kull żmien, kemm qabel kif ukoll wara l-importazzjoni, jibdel jew iżid mat-termini jew il-kondizzjonijiet.

12. Id-Direttur jista', permezz ta' avviż ippubblikat fil-Gazzetta, jitlob illi xi klassi ta' materjal veġetali, kif jiġi speċifikat fl-avviż, ma jkunx jista' jiġi importat hlief permezz ta' ċertifikat fitosanitarju mahruġ jew passaport tal-pjanti rikonoxxut mill-organizzazzjoni responsabbli mill-harsien tal-pjanti tal-pajjiż esportatur skond il-Konvenzjoni u li jkun konformi f'kollox jew mal-mudell ta' ċertifikat fitosanitarju għall-esportazzjoni jew għar-ri-esportazzjoni, skond il-każ, kif jidher fl-Annex tal-Konvenzjoni.

Ċertifikat fitosanitarju jew passaport tal-pjanti.

Projbizzjoni jew
restrizzjoni.

13. (1) Minkejja kull haġa li hemm f'dan l-Att, id-Direttur jista', wara li jikkonsulta mal-Bord, b'avviż fil-Gazzetta, jipprojbixxi jew jirrestringi d-dhul, il-bejgħ, il-kultivazzjoni, il-propagazzjoni jew iċ-ċaqliq ta' xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija, materjal ta' l-ippakkjar jew xi haġa oħra li tkun kapaċi tospita jew ixxerred xi organiżmu li jagħmel il-hsara.

(2) Kull avviż mogħti skond is-subartikolu (1) għandu jiskadi sitt xhur wara li jkun jiġi pubblikat fil-Gazzetta, sakemm ma jiġix imġedd.

Għemil ta'
regoli.

14. Il-Ministru jista', bil-parir tal-Bord, jagħmel regolamenti li jistabbilixxu regolamenti għar-reklamar ta' materjal għat-tnissil u materjal għat-thawwil, u jista' b'dawn ir-regolamenti jistabbilixxi l-kondizzjonijiet biex jingħataw permessi għall-importazzjoni u trasport ta' xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara jew organiżmi oħrajn għal skop ta' tiffix xjentifiku jew mod ieħor, soġġett għat-termini u l-kondizzjonijiet li jistgħu jiġu stabbiliti jew issir referenza għalihom fir-regolamenti biex jiġu mharsa s-saħħa pubblika, l-agrikoltura u, jew, l-ambjent.

Assistenza.

15. (1) L-uffiċċjali kollha tal-Posta u tad-Dwana, għandhom jassistu lid-Dipartiment biex ma tithallix l-importazzjoni f'Malta ta' xi oġġetti li jmorru kontra dan l-Att u biex jagħmlu hekk jistgħu jeżerċitaw il-poteri kollha mogħtija lilhom skond l-Ordinanza tad-Dwana u l-Att dwar l-Uffiċċju tal-Posta jew xi liġi li tissostitwihom.

Kap. 37.
Kap. 254.

(2) Kull uffiċċjal tad-Dwana jew tal-Posta li jsir jaf li ġew importati xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija, materjal ta' l-ippakkjar jew xi haġa oħra li huma regolati b'dan l-Att, hlief ta' hwejjeġ li ma jkunx hemm bżonn li jiġu ddikjarati skond l-artikolu 7(2) għandu javża minnufih lil xi spettur jew xi uffiċċjal ieħor awtorizzat tas-Servizz għall-Harsien tal-Pjanti.

Ġarr jew
manigġar ta'
kontenitur.

16. (1) Bla hsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2), l-ebda materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, hamrija u materjal ta' l-ippakkjar li jkun qiegħed jiġi eżaminat jew li jkun jista' jiġi eżaminat minn spettur ma jkun jista' jiġi mċaqlaq jew mingġat bl-ebda mod u lanqas ma jista' jinfetħ xi kontenitur hlief taħt id-direzzjoni ta' xi spettur.

(2) Uffiċċjal tad-Dwana jew tal-Posta jista' jċaqlaq jew imiss oġġett li għalih hemm referenza fis-subartikolu (1) sakemm ikun jchtiċġ sabiex dak l-uffiċċjal ikun jista' jaqdi dmiru b'mod xieraq, sakemm l-infurzar u l-ksib ta' skopijiet ta' dan l-Att ma jiġux

ippregudikati.

17. Id-Direttur jista' jehtieg li kull persuna li tkun involuta fil-propagazzjoni, fil-hażna, fl-importazzjoni, fl-esportazzjoni jew fil-produzzjoni jew xi negozju ichor konness ma' materjal veġetali, li tirreġistra mas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti u thares il-htigiet li minn żmien għal żmien id-Direttur jista' raġonevolment jehtieg.

Reġistrazzjoni
mal-Servizz tal-
Harsien tal-
Pjanti.

18. Kull persuna li tkun importat xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija, jew materjal ta' l-ippakkjar għandha, meta tiġi mitluba mill-ispettur, thalli l-materjal importat jiġi eżaminat u li jittiehdu xi kampjuni minn xi spettur f'xi hin raġonevoli sabiex l-ispettur ikun jista' jistabbilixxi jekk dawn ikunx konformi ma' dan l-Att jew xi permess li jkun mahruġ tahtu, jew jekk ikunx hemm bżonn li jittiehdu xi passi ohra.

Eżami u teħid
ta' kampjuni.

Taqsim IV

Kontroll ta' l-Esportazzjoni

19. (1) Kull persuna li tkun bi hsiebha tesporta kunsinna ta' pjanti jew materjal veġetali lejn pajjiż ichor għandha tissottometti l-kunsinna lis-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti għall-eżami qabel l-esportazzjoni.

Eżami qabel
esportazzjoni.

(2) Kull kunsinna sottomessa għandha tiġi eżaminata minn spettur fi żmien erbatax-il jum mid-data ta' l-esportazzjoni skond il-htigiet tal-pajjiż tad-destinazzjoni u jekk l-ispettur ikun sodisfatt illi r-rekwiżiti biex jinħareġ iċ-ċertifikat fitosanitarju jew passaport tal-pjanti jkun għew imħarsa, l-ispettur għandu johroġ iċ-ċertifikat fitosanitarju jew passaport tal-pjanti skond dan il-Att.

Taqsim V

Trażżin u Eradikazzjoni ta' Organiżmi li Jagħmlu l-Hsara lill-Pjanti

20. (1) Id-Direttur jista', permezz ta' avviż pubblikat fil-Gazzetta, jiddikjara li xi organiżmu li jagħmel il-hsara li jrid jiġi notifikat jekk dan johloq jew x'aktarx johloq xi theddida għall-produzzjoni ta' jew negozju fil-materjal veġetali jew lill-ambjent naturali u li jew ma jkunx hemm tagħrif dwar l-eżistenza tiegħu f'Malta jew jkun jeżisti f'Malta iżda jkun suġġetta għal miżuri biex jinqered jew jiġi mrażżan.

Dikjarazzjoni
rigward
organiżmu li
jagħmel il-hsara
li għandu jiġi
notifikat.

(2) Min jokkupa jew ikun is-sid ta' xi art jew fond li fuqu jinsab xi organiżmu li jagħmel il-hsara li jkun identifikat bħala, jew ikun hemm is-suspett li jkun, organiżmu li jagħmel il-hsara li għandu

jigi notifikat għandu minnufuh javża lil xi uffiċċjal tas-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti.

Dikjarazzjoni
dwar arei
infestati.

21. Id-Direttur jista' b'avviż ippubblikat fil-Gazzetta -

(a) jiddikkjara kull gżira jew area f'Malta li tkun infestata jew li jkun hemm xi suspett li tkun hekk infestata, minn xi organiżmu li jagħmel il-hsara, bħala zona infestata;

(b) jiddikkjara xi art jew fond li huwa infestat jew li jkun hemm suspett li jkun infestat b'xi organiżmu li jagħmel il-hsara, li jkun taht kwarantina;

(c) jippreskrivi miżuri sabiex isir trattament jew disponiment ta' xi materjal veġetali, organiżmi li jagħmlu l-hsara, hamrija jew materjal ta' l-ippakkjar u metodi ta' trattament ta' xi mezz ta' ġarr kemm jekk ikunu infestati kif ukoll jekk ma jkunux infestati, sabiex jigi limitat it-tifrix tal-organiżmu li jagħmel il-hsara;

(d) jippreskrivi l-perjodu li fih ma jkunx jista' jsir it-thawwil jew thawwil mill-ġdid f'zona jew f'parti minn zona infestata jew f'xi post taht kwarantina.

Avviż bil-
miktub.

22. Jekk id-Direttur ikun sodisfatt illi organiżmu li jagħmel il-hsara, li għandu jigi notifikat, jkun preżenti f'xi post, id-Direttur jista' jordna illi jigi mogħti avviż bil-miktub lis-sid jew lil min jokkupa dak il-fond u, jekk jidhirlu li jkun meħtieġ għall-ghanijiet ta' dan l-Att, lis-sid jew lil min ikun jokkupa l-artijiet jew fondi fil-viċinanza, li fih jordna lil kull wiehied minnhom, fi żmien speċifikat fl-avviż, biex jiehdu l-miżuri, huma liema huma, fuq il-fondi tagħhom li d-Direttur jikkonsidra xierqa biex tinqered, titrazzan jew tirrestringi l-firxa ta' l-organiżmu li jagħmel il-hsara li għandu jigi notifikat.

Ksur.

23. Fil-każ li s-sid tal-post jew min joqghod fih jonqos milli jhares xi termini ta' l-avviż mahruġ skond l-artikoli 17 jew 18, jew ma jkunx jista' jhares, fiż-żmien stipulat, dawk i-termini u javża b'dan lid-Direttur, id-Direttur jista' jawtorizza lis-Servizz tal-Harsien tal-Pjanti biex jidhol fuq l-art jew fil-fondi in kwistjoni u jiehu kwalunkwe miżuri li jkunu xierqa biex jigu csegwiti il-htigiet ta' l-avviż.

Reviżjonijiet
regolari.

24. Id-Direttur għandu jirrevedi b'mod regolari is-sitwazzjoni fir-rigward ta' xi art li tkun tqieghdet taht kwarantina u, meta jkun sodisfatt illi l-organiżmu partikolari li jagħmel il-hsara jkun ġie eradikat jew jekk wara li jkunu ġew ikkunsidrati ċ-ċirkostanzi kollha rilevanti ma jkunx xieraq illi jkomplu jinżammu r-restrizzjonijiet tal-kwarantina fir-rigward ta' l-art jew parti minnha li tkun taht

kwarantina, id-Direttur ghandu, permezz ta' avviż ippubblikat fil-Gazzetta u b'avviż imwassal lil dawk is-sidien jcw okkupanti kollha ta' dlk l-art, jiddikkjara illi minn dik id-data speċifikata kull art identifikata fl-avviż ma ghandhiex tibqa' aktar taht kwarrantina.

25. (1) Minghajr hsara ghad-disposizzjonijiet tas-^{Kumpens.} subartikolu (2), fejn xi materjal veġetali jew xi materjal ieħor ikun meqrud jew danneġġjat b'xi miżuri li jkunu ttieħdu biex tinqered, titrażżan jew tiġi limitata l-firxa ta' xi organizzmu li jagħmel il-hsara li għandu jiġi notifikat, il-Ministru jista' jikkompensa lis-sid tal-materjal veġetali jew xi oġġett meqrud jew danneġġat minn flejjes ivvutati għal dak il-ghan mill-Kamra tad-Deputati.

(2) Il-Ministru ma għandux ikollu l-obbligu li jikkompensa lil xi persuna li tkun sofriet xi telf bħala riżultat ta' xi azzjoni awtorizzata skond dan l-Att jekk din l-azzjoni tkun ittieħdet biex jinstab rimedju għal sitwazzjoni ikkawżata b'mod totali jew parzjali bħala riżultat ta' negligenza, nuqqas ta' konformità ma' xi istruzzjonijiet legali jew kontravvenzjoni ta' dan l-Att, minn dik il-persuna.

(3) Il-Ministru għandu, fuq il-parir tal-Bord, jiddetermina l-ammont ta' kumpens li għandu jithallas fiċ-ċirkostanzi tal-każ u jista, b'avviż ippubblikat fil-Gazzetta, jippreskrivi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti sabiex jintalab kumpens.

(4) Kull persuna li titlob kumpens għal qbid jew qerda taht dan l-Att ta' xi haġa li ma kenitx infestata b'organizmi li jagħmlu l-hsara jew jagħmlu xi deni taht xi forma oħra lill-pjanti jew organizzmu li jagħmel il-gid lill-pjanti li thoss li tkun sofriet xi nuqqas b'deċiżjoni tal-Ministru skond subartikolu (3) tista', tagħmel rikors lill-Qorti Ċivili ta' ġurisdizzjoni kompetenti sabiex jiġi determinat l-interess ta' min jagħmel it-talba fil-propjetà jew xi dritt fuq il-propjetà, l-ammont ta' kumpens li għandu jiġi imħallas u biex tirċievi l-hlas u jkollha d-dritt li tappella quddiem il-Qorti ta' l-Appell kontra kull deċiżjoni.

Taqsim VI

Infurzar

26. (1) Il-Prim Ministru għandu jahtar spetturi biex^{Hatra ta' spetturi.} jinfurzaw id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att u l-Ministru għandu jiżgura illi dawn jirċievu taħriġ tekniku adegwat sabiex jkunu jistghu jaqdu dmirijiethom kif imiss.

(2) Il-Ministru jista', bil-parir tad-Direttur, jinnomina uffiċċjali pubbliċi tad-Dipartiment biex ikunu spetturi temporanji biex jinfurzaw id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, flimkien ma' l-

ispetturi mahtura skond is-subartikolu (1) u ghandu jiżgura illi dawn jirċievu taħriġ tekniku adegwat sabiex jkunu jistghu jaqdu dmirijiethom kif imiss.

Setgħat ta' dhul,
tiftix u qbid.

27. In konformità mas-setgħat tagħha dwar dhul, tiftix u qbid, skond il-liġi għal dak li għandu x'jaqsam ma' reati kontra d-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, il-Pulizija jkollha d-dritt li tkun akkompanjata u assistita minn spetturi mahtura skond id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 26 jew persuni oħra awtorizzati, u d-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 10 għandhom japplikaw għal kull haġa maqbuda fl-eżekuzzjoni ta' dawk is-setgħat.

Qbid.

28. Kull spettur jew persuna awtorizzata li jordna li xi haġa tkun maqbuda, miżmuma, ittrattata, imnehhija jew meqruda, għandu malajr kemm jista' jkun, jinnotifika lis-sid jew lill-persuna li jkollha taht idejha l-pussess, il-kura jew il-kontroll ta' l-oġġett, bil-passi kollha li jkunu ttiehdu u r-raġunijiet ta' din l-azzjoni. Jekk, f'ċirkostanzi speċjali, il-qbid ma jkunx sar fil-preżenza ta' din il-persuna, din għandha tiġi mgħarrfa bil-miktub b'dak il-mod li l-Ministru jista' jippreskrivi minn żmien għal żmien.

Taqsimha VII

Reati, Pieni u Proċeduri

Reati.

29. Kull persuna li, kemm personalment jew permezz ta' impjegat jew aġent -

(a) tkabbar, ikollha fil-pussess tagħha, tbiegħ, toffri għall-bejgħ, iġġorr jew tqassam b'xi mod -

(i) xi materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-ħsara, hamrija, organiżmu li jagħmel il-ġid, materjal ta' l-ippakkjar li hi tkun taf li ġie importat f'Malta bi ksur tad-disposizzjonijiet ta' dan l-Att; jew

(ii) xi haġa infestata b'organiżmu li jagħmel il-ħsara, li jaqa' taht il-kontroll ta' dan l-Att jew suġġett għal xi avviż mahruġ skond l-artikoli 17 jew 18;

(b) li tattakka, tirreżisti, thedded jew tfixxkel volontarjament lil xi spettur jew uffiċċjal inkarigat waqt li jkun qed jaqdi l-funzjonijiet tiegħu skond dan l-Att;

(ċ) li tirrifjuta jew li tittraskura li tobdi xi ordni jew direttiva magħmula b'mod legali jew mogħtija taht dan l-Att;

(d) li, mingħajr l-ebda skuża raġonevoli, tonqos li

twieġeb għal xi mistoqsija li tkun saritilha minn xi spettur jew uffiċċjal awtorizzat jew li tipproduċi xi haġa li għandha tiġi pprodotta skond dan l-Att;

(c) li tonqos milli thalli li jsir xi tfittix jew spezzjoni skond dan l-Att;

(f) li ma thallix jew li tittanta li ma thallix lil xi persuna ohra li thares l-ordnijiet jew direttivi, milli twieġeb mistoqsijiet, li ma tipproduċix xi haġa jew li ma thallix li jsiru tfittxijiet jew spezzjonijiet skond dan l-Att;

(g) li xjentement jew bi traskuragni tipprovdi taghrif li jkun falz f'materja partikolari, bl-iskop illi takkwista permess jew ċertifikat jew għat-tharis intenzjonat tal-htigiet ta' dan l-Att;

(h) li tibdel, tiffalsifika bi kwalunkwe mod, thassar jew teqred xi dokument moghti lil jew mahrug mid-Direttur skond dan l-Att;

(i) li tikser xi wahda mid-disposizzjonijiet ta' dan l-Att jew ta' xi regolamenti maghmulin tahtu,

tkun hatja ta' reat taht dan l-Att.

30. (1) Kull persuna li tkun hatja ta' reat skond an l-Att ^{Pieni.} tista, bla hsara għal kull responsabbiltà ohra li jkollha taht xi liġi ohra, tehel, meta tinstab hatja għall-ewwel darba, multa ta' mhux aktar minn mitejn lira, u jekk tinstab hatja għat-tieni darba jew iktar, multa ta' mhux iktar minn hames mitt lira jew prigunerija għal mhux iktar minn sena jew dik il-multu u l-prigunerija flimkien.

(2) Meta persuna tkun instabet hatja ta' xi reat skond dan l-Att, il-Qorti tista' b'zjieda ta' xi piena li tkun imponiet -

(a) tordna illi kull dhul jew qligh mill-bejgh tal-korp tar-reat jiġu maqbudin;

(b) timponi multa addizzjonali ekwivalenti għall-benefiċċju ekonomiku stmat li l-persuna hatja tkun akkwistat mill-għemil tar-reat jew li setgħet akkwistat kicku r-reat baqa' mistur; u, jew

(c) thassar kull permess moghti skond dan l-Att u ma thallix li l-persuna li tkun instabet hatja milli jkollha permess simili għal perjodu ta' mhux aktar minn tliet snin.

31. Il-Ministru responsabbli għall-Ġustizzja jista' permezz ta' regolamenti jippreskrivi illi ċerti reati taht dan l-Att ikunu offiżi skedati għall-iskopijiet ta' l-Att dwar il-Kummissarji għall-Ġustizzja u li jistgħu jinstemgħu minn Kummissarju għall-Ġustizzja bħala ksur tal-liġi.

Taqsim VIII

Mixxellanji

32. (1) Il-Ministru jista' jagħmel regolamenti, b'mod ġenerali biex jingħata effett lil kull waħda mid-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, u b'mod partikolari, jista' jagħmel regolamenti għall-ghanijiet kollha li ġejjin jew għal xi wieħed minnhom:

(a) biex jipprojbixxi jew jirrestringi l-introduzzjoni f'Malta ta' xi materjal veġetali li x'aktarx jdahhal f'Malta xi organizzmu li jagħmel il-ħsara, kemm jekk ikun diġà preżenti f'Malta kif ukoll jekk ma jkunx, jew li jkollu karatteristiċi noċivi jew mhux mixtieqa jew li jkun jappartjeni għal xi razza mhux mixtieqa;

(b) biex jipprojbixxi jew jirrestringi f'Malta ta' -

(i) xi hamrija, materjal ta' l-ippakkjar jew xi haġa oħra speċifikata fir-regolamenti li x'aktarx iddahhal f'Malta xi organizzmu li jagħmel il-ħsara kemm jekk ikun diġà preżenti f'Malta kif ukoll jekk ma jkunx, jew;

(ii) xi organizzmu li jista' jagħmel il-ħsara jew xi organizzmu li hu jew li jkun allegat li jkun organizzmu li jagħmel il-ġid;

(ċ) biex jahtar postijiet ta' dhul u stazzjonijiet tal-kwarantina;

(d) biex jippreskrivi l-proċeduri li għandhom jiġu segwiti minn xi spettur jew minn persuna oħra fl-eżerċizzju tas-setgħat jew fit-thaddim tad-dmirijiet skond dan l-Att;

(e) biex jippreskrivi l-proċeduri li għandhom jiġu addottati għat-trattament ta' xi materjali importati regolati b'dan l-Att u tal-mezzi ta' ġarr li jġibuhom f'Malta biex jimpedixxi jew jikkontrolla d-dhul f'Malta ta' organiżmi li jagħmlu l-ħsara;

(f) biex jipprovdi għall-kontroll u l-kura ta' materjal veġetali miżmum jew imkabbar b'mod iżolat jew f'kundizzjonijiet ta' kwarantina kemm jekk ikun fi stazzjonijiet

ta' kwarantina jew x'imkien ieħor;

(g) biex jitlob il-provvista u l-manutenzjoni ta' dawk il-faċilitajiet skond kif ikun raġonevolment preskritt;

(h) biex jipprovdi għall-ispezzjonar ta' materjal veġetali domestiku, hamrija jew materjaġ ta' l-ippakkjar għall-esportazzjoni u biex jinhargu ċ-ċertifikati fitosanitarji u passaporti tal-pjanti;

(i) biex jippromwovi l-koordinazzjoni u l-kooperazzjoni bejn id-Dipartimenti tal-Gvern u terzi persuni sabiex jiġu implimentati u infurzati d-disposizzjonijiet ta' dan l-Att;

(j) biex jiġu spezzjonati pjanti fi stadju ta' tkabbir, artijiet jew fondi oħra, u materjal veġetali, inkluż materjal veġetali maħżun jew qiegħed jingarr, sabiex tiġi aċċertata l-preżenza jew l-assenza ta' organiżmi li jagħmlu l-ħsara.

(k) biex jimponi u jiddetermina d-drittijiet ta' hlas jew paġamenti oħra li għandhom x'jaqsmu ma' xi permess jew ċertifikat meħtieġ skond dan l-Att;

(l) biex jippreskrivi l-formoli li għandhom jiġu wżati għall-għanijiet ta' dan l-Att;

(m) biex johroġ, jissospendi jew iħassar permessi u ċertifikati li hemm maħsub għalihom skond dan l-Att;

(n) biex iwettaq, jikkoordina u jinkoraġġixxi r-riċerka fil-qasam tal-harsien tal-pjanti;

(o) biex jippromwovi kuxjenza pubblika dwar l-organiżmi li jagħmlu l-ħsara u kif għandha ssir il-prevenzjoni kontribom, kif għandhom jiġu eradikati u kkontrollati inkluż l-użu ta' organiżmi li jagħmlu l-ġid.

(p) biex jingħaqad ma' awtoritajiet kompetenti f' pajjiżi oħra għal dawk il-materji li għandhom x'jaqsmu mal-harsien tal-pjanti;

(q) biex jitwettqu r-responsabbilitajiet tal-Gvern skond il-Konvenzjoni u konvenzjonijiet internazzjonali oħra li għandhom x'jaqsmu mal-harsien tal-pjanti;

(r) biex jippreskrivi l-pieni li għandhom jingħataw għal offiżi li jsiru taħt dan l-Att;

(s) biex jistabbilixxi regoli biex jiġu mwaqqfa zoni protetti u regoli għaċ-ċaqliq ta' ċerti pjanti, prodotti veġetali jew oġġetti oħra minn zona protetta, u għaċ-ċaqliq ta' dawn l-affarijiet li joriginaw minn jew li jiġu trasportati f'dawn iż-żoni protetti; u

(t) biex jirrikonoxxi pajjiżi u, jew, zoni bħala li jkunu hielsa minn jew esposti għal organiżmi li jagħmlu l-hsara u mardiet partikolari.

(2) Regolamenti jew ordnijiet magħmulin taht kull waħda mid-disposizzjonijiet taht dan l-Att jistghu isiru bl-ilsien Ingliż biss.

Ksur ta' dan l-Att.

33. (1) Kull persuna li tinstab hatja ta' reat skond dan l-Att għandha, wara rikors mid-Direttur wara s-sentenza tiġi ordnata mill-Qorti biex thallas lura lid-Direttur l-ispejjeż li jkunu ntefqu mid-Direttur, jew minn spettur jew uffiċjal iehor awtorizzat, bħala riżultat ta' l-aġir ta' dik il-persuna bi ksur ta' xi ordni jew direttiva magħmula jew mogħtija legalment skond dan l-Att.

Kap. 12.

(2) Ma jkun hemm ebda appell minn deċiżjoni tal-Qorti mogħtija skond is-subartikolu (1). Kull somma mogħtija bħala hlas lura permezz ta' deċiżjoni bħal din tkun tista' tiġi miġbura bħala dejn ċivili, u dik id-deċiżjoni tkun titolu eżekuttiv bl-istess bhallikieku kienet inkluża fost it-titolu eżekuttivi msemmija fl-artikolu 253 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Kap. 12.

(3) Bla hsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (1) u (2), is-sid u l-importatur ta' kull materjal veġetali, organiżmu li jagħmel il-hsara, organiżmu li jagħmel il-ġid, hamrija jew materjal ta' l-ippakkjar li jsir disponiment minnu jew jiġi trattat mis-Servizz tal-Protezzjoni tal-Pjanti jew minn xi persuna oħra awtorizzata skond dan l-Att ikunu responsabbli *in solidum* biex iħallsu lura lill-Gvern l-ispejjeż għad-disponiment jew trattament, liema spejjeż ikunu jistghu jinġabru bil-mod provdut fl-artikoli 466 u 467 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Thassir u riżerva.

34. (1) Minghajr hsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2), l-Att dwar l-Agrikoltura (Protezzjoni tal-Pjanti) huwa b'dan imhassar, salv illi permessi mahruġa taht dak l-Att għandhom jibqgħu validi sakemm jiskadu jew jiġu revokati.

(2) Ir-Regolamenti ta' l-1998 dwar Drittijiet li jithallsu fil-Protezzjoni ta' Pjanti, magħmulin taht l-Att dwar l-Agrikoltura (Protezzjoni tal-Pjanti) għandhom jibqgħu jschhu bhallikieku saru taht id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, u jistghu jiġu emendati u revokati skond hekk.

Mghoddi mill-Kamra tad-Deputati fis-Seduta Nru. 585 tat-18 ta' Lulju, 2001.

ANTON TABONE
Speaker

RICHARD J. CAUCHI
Skrivan tal-Kamra tad-Deputati